JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1853. **Woensdag 23 Maart.** **N°. 23.**

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f* 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is **zestig duiten** voor de **vijf woorden**, behalve het zegel.

EXTRACTEN *uit het register der besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BUITENZORG, *den* 17 *Maart* 1853. (No. 3.)

(*Staatsblad No.* 18.)

Gelezen, enz.

De raad van Nederlandsch-Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Met ampliatie van de art. 1 en 2 van het besluit van 14 September 1850 no. 13 (staatsblad no. 27), te bepalen:

a. dat bij overvoer van inlandsche hoofden, gezanten of staatsgevangenen, aan boord van eenen van Zr. Ms. oorlogsbodems, door de betrokkene plaatselijke autoriteit, aan den kommanderenden officier van dien bodem zal worden te kennen gegeven, in hoeverre zoodanige personen, benevens hunne bloedverwanten en volgelingen, in aanmerking komen, om aan zijne tafel of door die der officieren te worden gevoed;

b. dat bij zoodanige voeding door den kommandant of door de officierstafel, voor elken dag, zal kunnen worden in rekening gebragt *zeven gulden* voor elke mannelijken persoon - *vijf gulden* voor iedere vrouw, en *drie gulden* voor ieder kind *beneden* de *twaalf* jaren oud.

Afschrift, enz.

Accordeert met voorschreven register.
De fung. Algemeene Secretaris,
DE WAAL.

BUITENZORG, *den* 19den *Maart* 1853. (No. 11.)

Gelet; enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Te bepalen, dat te rekenen van 1 Julij 1853, wordt afgeschaft het territoriaal regt, dat krachtens het besluit van den Kommissaris-Generaal van 11 October 1833 no. 310 en het besluit van 26 Maart 1844 no. 25, wordt geheven op de koffij van *Sumatra*, bij den uitvoer van *Padang*;

Met voorbehoud nogtans, om die belasting, wanneer zulks raadzaam wordt geacht, op nieuw intevoeren, waarvan bij tijds kennis zal worden gegeven aan den handel.

Afschrift, enz.

Accordeert met voorschreven register.
De fungerend Algemeene Secretaris,
DE WAAL.

Benoemingen.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, de adjunct-secretaris van het gouvernement *J. P. Wijnmalen*, uit die betrekking.

Op zijn verzoek, uit 's lands dienst, de gewezen kommies op het bureau van den resident van Bantam *W. H. Baud*.

Uit 's lands dienst, eervol, met behoud van regt op pensioen, de ambtenaar *J. A. J. Kockers*, secretaris der residentie Rembang.

Uit 's lands dienst, de gewezen kommies op het residentiekantoor te Madioen *P. Pattché*.

BENOEMD:

Tot adjunct-secretaris van het gouvernement, *A. J. W. van Delden*, thans referendaris ter algemeene secretarie.

Tot secretaris der residentie Rembang, tevens vendumeester ter hoofdplaats aldaar, *F. Ketting Olivier*, 1 kommies op het bureau van den resident van Soerabaya.

Tot lid in den raad van justitie te Batavia, mr. *M. P. A. Coster*, thans [illegible] regter in de 3 afdeeling op Java.

Tot [illegible], belast met de administratie van 's lands kas te Probolinggo (Bezoekie), *J. H. Sleebos*, thans kommies aldaar.

BEVORDERD:

BIJ HET PERSONEEL DER INDIGO-KULTUUR.

Tot [illegible] 1 klasse, *F. Blay van Dockum*, thans assistent 2 klasse.

Tot [illegible] 2 klasse, *J. W. Brouwer*, thans assistent 3 klasse.

Tot assistent 3 klasse, *J. C. von Bannisseth*, thans opziener 1 klasse.

Tot opziener 1 klasse, *W. de la Combe*, thans opziener 2 klasse.

GESTELD:

Ter beschikking van den resident van Bezoekie, de ambtenaar op wachtgeld *J. L. A. Winter*, laatstelijk 2 kommies der algemeene rekenkamer.

Schutterijen, enz.

BIJ DE SOERABAYASCHE SCHUTTERIJ.

ONTSLAGEN:

Wegens vertrek, eervol, de kapitein, mr. *R. W. J. C. Bake*.

Eervol, als 1 luitenant *J. H. Wardenaar*.

BEVORDERD:

Tot kapitein, de 1 luitenant *F. G. Gevers*.

Tot 1 luitenants, de 2 luitenants *W. H. Keasberry* en *W. J. van den Broek*.

BENOEMD:

Tot 1 luitenant, de magazijnmeester bij het militair kleedingmagazijn *L. Leduck*.

Tot 2 luitenants, de adjudant-onderofficier *D. J. Aspeling*, de sergeant-majoor *F. C. Willemsz* en de sergeant *F. Nagel*.

BIJ HET DETACHEMENT PRADJOERITS TE BLORA (REMBANG.)

ONTSLAGEN:

De 1 luitenant raden Bey *Marto Redjo*.

BENOEMD:

Tot 2 luitenant, raden *Djojo Pernoto*.

Marine-Departement.

BENOEMD:

Tot assistent van den geographisch ingenieur *S. H. de Lange*, de luitenant-ter-zee 2 klasse *G. A. de Lange*.

Advertentien.

Ingevolgen bekomen last, wordt bekend gemaakt dat Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal gewone audientie zal verleenen op Dingsdag 29 dezer, des morgens ten acht ure, aan het gouvernements-hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden zullen hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke vermelding van namen en titels, moeten rigten aan den adjudant van dienst.

BATAVIA, 20 *Maart* 1853.

De Kapitein-Adjudant,
VAN BEERDT.

Vertrek van de Landmail.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat op Maandag den 28sten dezer, des namiddags ten één ure, bij het postkantoor te Weltevreden gesloten zullen worden de brievenpakketten, bestemd om te worden verzonden naar Singapore en van dáár, per landmail, naar Europa; zullende de sluiting der postpakketten, bestemd voor Banka, Palembang en Riouw, plaats vinden op Zondag den 27sten dezer.

Batavia, *den 9den Maart* 1853.

De Directeur voornoemd,
DE VEER.

President en directeuren der Javasche bank maken bekend, dat zij van af den 1sten April aanstaande zullen uitgeven eene nieuwe soort van Bankbilletten, ter vervanging en intrekking van de thans met eenen stempel voorziene in omloop zijnde billetten; zullende door hen, van dien datum af, geene gestempelde verder uitgegeven worden.

Zij noodigen, ten gevolge daarvan, de houders dezer laatsten uit, dezelven ter verwisseling, zoo wel bij het hoofdbureau alhier als bij de agentschappen te Samarang en Soerabaija, aan te bieden.

Met bekendstelling, dat de nieuwe uit te gevene van de bereids in omloop gebragte verschillen door:

a. dat van dezelven de regter benedenhoek niet is afgeknipt;

b. dat de betaling daarin is bekend gesteld in Indisch Courant, instede van den stempel in recepissen;

c. dat de serien van *f* 1000,—, *f* 500,—, *f* 300,—, *f* 200,— zijn uitgedrukt in roode drukletters, terwijl met de serien van *f* 100,—, *f* 50,—, *f* 25,— zulks in blaauwe het geval is, en voor elke serie eene andere drukletter is gebruikt;

d. dat de nummers, behalve tweemaal in cijfer, tevens in letters zijn bekend gesteld;

e. dat daarin tweemaal éénen datum, en wel die van den aanmaak, is opgenomen;

f. dat van de hoogere tot de lagere serien, eene kleine afdaling der grootte van het papier plaats vindt;

g. dat als watermerk, behalve het woord »Javasche Bank," mede het bedrag van elke serie in letters voorkomt.

Vendutien.

Op Donderdag 24 Maart, voor het commissiehuis van Gebr. *Roselje & Co.*, van eenige oxhoofden roode wijn van het beroemde merk *Baour & Co.* diverse provisien, glaswerk, enz., en voor rekening van belanghebbenden, zonder reserve, 115 rollen gaaf zeildoek, bij kleine kavelingen.

Op Vrijdag den 25 dezer door *Vaupel & Co.* voor een huis in den Gang Petjanongan, thans bewoond door den Heer Dr. *Steenstra Toussaint*, van diverse meubelen, wagens, paarden, enz., enz.

Op Zaturdag 26 Maart, des morgens ten 10 ure, in het lokaal der Beurs, voor rekening van het gouvernement, van eene hoeveelheid van 40,000 Mexikaansche dollars, en zulks bij kavelingen van 1000 stuks.

Op Dingsdag 29 Maart, voor een huis op het Koningsplein, westzijde, van diverse bij wege van executie achterhaalde meubilaire goederen, enz., enz.

En

Voor de pakhuizen van *W. Anderson*, *Tolson & Co.*, door *John Pryce & Co.*, tegen 4 percent vendusalaris, van diverse negotiegoederen.

Vertrekkende Personen.

J. J. de Weijer en familie naar Nederland.

H. Hope Loudon; gemagtigden jonkh. Mr. *D. A. Gevers*, te Tjikadjang, en *F. H. Tiedeman* en *C. F. W. Wiggers van Kerchem*, te Batavia.

G. B. Becking naar Nederland.

De Wed. *Hoffmann* naar Nederland.

F. C. Rose; gemagtigde *A. H. Bloem*.

A. A. Sluijter, naar Nederland.

Dr. *Ockerse* verlaat tijdelijk Java; gemagtigde *A. S. Hempenius*, te Djocjocarta.

J. Keizer van Bulderen en familie naar Europa.

Aangekomen Vreemdelingen.

Van den 17 tot en met den 21 Maart 1853.

Rotterdamsch Hotel. W. J. R. van Beusechem, van Samarang. — L. J. van Beusechem, van idem. — J. P. G. Muller, van de reede. — W. H. F. van Oordt, van idem. — H. C. van Vreeland, van idem. — H. J van Hessem, van idem. — J. L. Nierstrasz, van idem.

Hotel Willem II. B. G. Adriaanse en zoon, van Krawang. — J. F. Halkema jr. en familie, van Tagal. — G. Westerhoff, van Buitenzorg.

BATAVIA.

De kommissaris der Directie van de *Preanger Wedloop Societeit*, de heer *B. B. Crone*, deelt ons bij schrijven van 21 Maart, als een vervolg op het, aangaande die Societeit, in ons blad van den 16den dezer voorkomende, mede, dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal het Beschermheerschap over dezelve welwillend aangenomen en uit Z. Excellentie's eigene fondsen toegezegd heeft *f* 200,— 's jaars, tot premien voor productie, (veulens).

— Wij vernemen bij het afdrukken dezes, dat Z. M stoomschip *Batavia*, komende van Singapore met de halfmaandelijksche Landmail, aan het opstomen der reede is.

— In den nacht van den 17den op den 18den dezer werd er uit de slaapkamer van den Aspirant Betaalmeester *K*.... in het garnizoen te Weltevreden, een zoogenaamd laadje of blikken trommel ontvreemd, inhoudende eenig schrijfgereedschap, den sleutel der groote geldkist, onder bewaring van dien betaalmeester, en eene som van p. m. *f* 500,— rec. In den ochtendstond van den 18den werd ontwaard, dat de voordeur en het voorraam der woning door dien officier in het kampement betrokken, open stonden, waardoor vermoedelijk de dieven waren binnen gekomen.

Het schijnt echter, dat de dader of daders van dezen diefstal niet verre waren en een oog in 't zeil hielden, want door de politie onmiddelijk een onderzoek ingesteld zijnde, zoo kon men veronderstellen, dat zij daarbij tegenwoordig geweest zijn of zeer goed omtrent den aard van dat onderzoek ingelicht zijn geworden. Ongetwijfeld heeft het een grooten indruk op hen gemaakt, alzoo in den avond van den 18den al het gestolene, op ongeveer *f* 40, — na, onder de vloermat voor de woning van dien officier is teruggevonden. De dader of daders zijn echter niet ontdekt.

— Men meldt van Soerabaya:

Tengevolge van een op den 1sten dezer des namiddags, omstreeks half zes uren gewoed hebbende orkaan in het distrikt Modjoredgo — afdeeling Modjokerto — zijn aldaar in vier dessa's, 28 bamboezen huizen in-

---

[illegible] VAN CASTILLAC. (*vervolg.*)

[illegible] van den wind, welke in die [illegible] zijn, was het duin, in stede van Castillac [illegible] het vertrek der heeren [illegible] van het kasteel [illegible] geweken. Het nadeelijker geworden en Valeria kon door een houten trap, welken Mark van buiten had aangebragt, gerust hare gevangenis verlaten. Maar de wandeling, te midden dier steile heuvels scheen haar niet uit te lokken en liever verkoos zij van tijd tot tijd een luchtje te scheppen op het met eene lage steenen borstwering omgeven plat des torens. Dáár, op een steen gezeten, een boek in de hand of haar naaiwerk op de knieën, overzag zij de [illegible] landstreek. Aan den eenen kant zag zij de [illegible] duinen, zonder boomgewas, zonder groen, [illegible] zandgolven, welke de wind, even als de [illegible] der zee op en neer wiegde en [illegible] der dan die [illegible], het uitgestrekte naakte strand, hetwelk de [illegible] den vloed met hare schuimende golven [illegible]. Aan de andere zijde verscheen haar de hei- [illegible] al hare verschrikkelijkheid met de zich, zoo ver het oog reiken kan, uitstrekkende naakte velden, [illegible] struiken, waarin de magere kudden te [illegible] voedsel zochten, terwijl slechts nu en dan [illegible], in hunne witte mantels gewikkeld, op hunne hooge stelten in de verte eene zonderlinge vertooning maakten. Maar die droevige en stomme natuur was in harmonie met de overpeinsingen der jeugdige opgeslotene, en zij had misschien dat tooneel niet voor het weelderigste groen en de bedrijvigheid van een rijke en bevolkte landstreek willen ruilen.

Reeds telde men de zesde maand na het vertrek der broeders, toen Valeria, op hare gewone plaats op het plat van het kasteel gezeten, in den kleinen toren, waardoor die trap naar boven liep, het geluid van voetstappen meende te hooren. Zij luisterde oplettend, want Mark kon het niet zijn. Deze toch had zij zoo even met de kudde de heide zien oversteken en bezoeken . . . die toch werden sints jaren niet meer te Castillac ontvangen.

— Groote God! mompelde zij rillende; zou een mijner broeders een ongeluk zijn overkomen? men zegt immers, dat zulk een geluid zich in den toren doet hooren, wanneer een lid der familie een onheil getroffen heeft of treffen zal.

Weldra echter hoorde zij duidelijk, dat iemand de hobbelige treden van den trap al rondtastende opklom. Dat kon noch een geest, noch een spook zijn; de vrees der jonge maagd veranderde dan ook van aard. Vlug sprong zij op en zocht met de oogen een middel tot verdediging. Op hetzelfde oogenblik echter verschijnt een naar de mode van dien tijd, rijk gekleed jongeling in den steenen boog, welke den trap bedekt, springt op het plat en roept onstuimig uit:

— Valeria, mijn lieve nicht! en te gelijker tijd voelt zij een paar warme kussen op hare wangen drukken. Blozende trad zij terug.

— Mijnheer Paul! zeide zij, eenigzins bedremmeld, ik had niet kunnen denken.....

— Ach, nicht! hernam de bezoeker, niet weinig door die koelheid uit het veld geslagen, gij zijt boos, omdat het schijnt, dat ik in zulk een langen tijd niet aan U gedacht heb? Dat is mijne schuld niet, maar mijn vader is zeer onvergenoegd over uwe koele ontvangst tijdens ons laatste bezoek, alsook over de wijze, waarop gij al zijne aanbiedingen hebt van de hand gewezen. Sedert dertig jaren, zegt hij, wendt hij alle pogingen aan, om zich met uwe familie te verzoenen, maar altijd wordt hij teruggestooten en wil hij het afwachten, dat men hem roepen zal. Ik kan de billijke geraaktheid mijns vaders niet laken, maar deel haar niet, en welke reden toch zou mij kunnen beletten mijne engelachtige nicht, mijne speelnoot, te beminnen? Zij is zoo lief, zoo goed, dat weet ik. — Indien ik hare broeders, die ik niet ken en die, zoo als men zegt, [illegible] trotsch zijn, mogt kunnen ontmoeten, ik [illegible] telijk de hand toe en zou hun zeggen: [illegible] neef en bereid u met heel mijn ziel lief te hebben" en ik twijfel er niet aan, of zij zouden mij even hartelijk

gestort en vernield. Menschenlevens zijn daarbij niet te betreuren geweest.

— Men leest in de *Javasche Courant* van heden:

Een scheikundig onderzoek van tin en tinerts van Billiton, ingesteld door den hoogleeraar *G. J. Mulder* te Utrecht, heeft geleerd, dat de erts de welbekende stroomtin is en er niet het minste verschil bestaat tusschen dat van Banka en Billiton, zelfs niet ten opzigte der inmenging van vreemde metalen. Hetzelve bevatte aan tynoxyde op 100 deelen 97,01—97,03, terwijl de overige deelen hoofdzakelijk kwarts korrels waren. Als het door wasschen goed gezuiverd is, moet het aan tin 76 pCt. opleveren.

— Op den 14 Maart, van des morgens 7 tot 9 ure, heeft de berg Gedé groote kolommen rook en asch opgeworpen, in ruimere mate dan vroeger werd waargenomen.

— Op den 4den Maart is de Inlandsche vrouw *Amboe Imbang* van de kampong Tjiegoegoer, in het regentschap Bandong, bevallen van *drie zonen*, waarvan één kort na de geboorte is overleden, terwijl de beide anderen eene goede gezondheid genieten, hetgeen men hier onder de zeldzame voorvallen rangschikt.

— In *de Oostpost* van Soerabaya dd. 16 Maart No. 12, leest men:

Men berigt ons dat de ziektegevallen in de districten Lingkir en Kabooh (Modjokerto) zich minder in de laatste dagen voorgedaan hebben; zijnde van 20 Februarij jl. tot den 6den dezer in het eerst genoemd district, 44 lijders aanwezig geweest, waarvan 16 hersteld, 25 nog lijdende en 3 overleden. Van den 8sten Februarij tot den 4den dezer, waren in het laatstgenoemde district 19 lijders aanwezig, waarvan 7 bezweken.

Wij ontleenen aan de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 23 Januarij jl. de volgende berigten:

NEDERLAND.

Door het departement van finantiën is medegedeeld het volgend overzigt van de opbrengst der middelen (hoofdsom en opcenten) over de twaalf maanden van 1852, in vergelijking gebragt met derzelver opbrengst over de twaalf maanden van 1851, als: directe belastingen ƒ 19,295,975,25; in- en uitg regten en scheepvaartregten ƒ 5,142,716,09½; accijnsen ƒ 20,123,242,76½; indirecte belastingen ƒ 9.601.473,33½; regt van waarborg op gouden en zilveren werken ƒ168,867,38½; opbrengst der posterijen ƒ 1,382,610,30½; opbrengst der staatsloterij ƒ 414,686,50. Totaal ƒ 56,129,572,23½. De raming bedroeg eene som van ƒ 54,186,630,45. De opbrengst over de 12 maanden van 1851 beliep ƒ 56.327,648,37.

Bij dit overzigt behoort men niet uit het oog te verliezen, dat het enkel aanwijst, wat er op de middelen is *ontvangen* in den loop van het tijdvak, waarop het betrekking heeft. Wat de directe belastingen betreft, behelst het alzoo niet alleen de ontvangsten op het loopende dienstjaar, maar ook die van de restanten van één of twee vroegere jaren.

Door het zelfde departement is medegedeeld, dat, gedurende het jaar 1852 met den post zijn vervoerd: binnenl. brieven 9,664,141, tegen 8,522,768 in 1851; buitenl. 2,644,269, tegen 2,268,459 in 1851.

— Volgens een van Zr. Ms. consul-generaal te Rio-Janeiro ontvangen berigt van den 14den December ll., had zich de gele koorts wederom in die haven vertoond, zoo dat er reeds onderscheidene personen het slagtoffer van geworden waren.

— Blijkens een onder dagteekening van den 18den December ll., van Zr. Ms. consul-generaal te Havanah ontvangen schrijven, bleef de kinkerziekte aldaar nog steeds heerschen; ook deden er zich nog van tijd tot tijd gevallen van cholera voor.

— Bij vonnis van de arrond. regtbank van heden is de persoon van A. v. O. veroordeeld tot eene correct. gevangenisstraf van 6 dagen, wegens het verspreiden van briefjes, zonder naam van drukker of schrijver, ter bestrijding van de candidatuur van mr. J. M. de Kempenaer te Arnhem tot lid der 2de kamer.

— Men schrijft uit Dalen, dd. 17 Januarij: Een verschrikkelijk voorval heeft te G...., gemeente Westerbork plaats gehad. Zeker landbouwer, die, naar het blijkt, steeds met zijne vrouw oneenig is, krijgt voor eenige dagen wederom twist met haar. Plotseling in woede geraakt zijnde, brengt hij zijne wederhelft ernstige wonden aan het hoofd, enz., toe, zoo zelfs, dat er thans, volgens een hier bij hare bloedverwanten ontvangen berigt, geene hoop op herstel is.

ENGELAND.

London, 20 Januarij ('s morgens). Gisteren heeft de koningin te Windsor verscheidene personen met de ridderorde van den kousenband begiftigd. De geheele koninklijke familie was bij deze plegtigheid tegenwoordig.

— De verkiezingen houden niet alleen aller aandacht op zich gevestigd, maar brengen ook de gemoederen aan het gisten. In de straten van Carlow is het zelfs tot eene vechtpartij gekomen, bij welke gelegenheid eenen der partijgangers van den heer *Sadleir* een dolksteek is toegebragt, die hem waarschijnlijk het leven zal kosten.

— De *Daily-News* wil weten, dat lord *Dalhousie* door den hertog van New-Castle als gouverneur-generaal van Indië zal worden vervangen. Deze verandering zoude in Julij aanstaande plaats hebben; alsdan zal lord *Dalhousie*, die in 1847 den burggraaf Harding opvolgde, juist zes jaren aan het bestuur zijn geweest; van oudsher hebben de gouverneurs-generaals van Indië niet langer dan zes jaren die betrekking vervuld.

— Volgens de *Morning-Advertiser* zou lord *Brougham* voornemens zijn, dadelijk na de opening van het parlement, in het hoogerhuis eenige belangrijke ontwerpen tot hervorming in te dienen, strekkende dezelve voornamelijk ter bespoediging der regtspleging.

— De *Times* weêrspreekt het gerucht, dat de heer *Disraëli* eene buitenlandsche reis zou doen. Het blad beweert zelfs, dat zijne gezondheid niets te wenschen overig laat en hij zich meer dan ooit met de staatkunde gaat bezighouden.

FRANKRIJK.

Parijs, 21 Januarij ('s morgens). Het huwelijk van den keizer was gisteren, gelijk ligt te denken, valt het onderwerp van alle gesprekken. Zoo als men weet, heeft de *Moniteur* alle daaromtrent bestaande onzekerheid weggenomen, door de mededeeling eener nota waarbij de bureaux van den senaat, der wetgevende vergadering, de leden dier staatsligchamen, welke zich in deze hoofdstad alsdan mogten bevinden, en de staatsraad op morgen worden bijeen geroepen ten einde van *Lodewijk Napoleon* eene boodschap betrekkelijk zijn huwelijk te ontvangen; doch het officieel blad noemt in geene deele de aanstaande keizerin. De andere dagbladen dezer hoofdstad bepalen zich tot de mededeeling der opgemelde nota, zonder van die der *Patrie* gewag te maken. Het door laatstgemeld blad medegedeelde schijnt klaarblijkelijk alleen in de editie voor het buitenland en de buitensteden te zijn geplaatst, althans is er geen spoor van te vinden in de editie voor deze hoofdstad. Wat er ook van een en ander zij, iedereen weet, dat de hertogin van *Theba* de aanstaande gemalin van *Napoleon III* is. Naar men andermaal verzekert, zal het huwelijk morgen over acht dagen, den 29 Januarij gesloten worden.

Het is overigens overbodig om alle geruchten die aangaande het huwelijk van den keizer in omloop zijn, mededeelen, daar deze natuurlijk menigvuldig en met elkander in strijd zijn. Alleen kan men dit er bijvoegen, dat de keizer ten deze, even als bij alle gewigtige aangelegenheden van zijn leven, een bewijs geleverd heeft van de grootste achterhoudendheid. Hij heeft geheel op zich zelf gestaande zijn besluit genomen en toen hij het voor drie of vier dagen mededeelde, eerst aan eenige zijner meest vertrouwde raadslieden en vervolgens aan den ministerraad, was het onwankelbaar. De beurs heeft zich gisteren hersteld van den paniek, die er eergisteren heerschte.

Men verzekert thans nader, dat aan de kinderen, welke uit het aanstaande huwelijk van den keizer mogten geboren worden, de wettelijke hoedanigheid zal worden toegekend om *Lodewijk Napoleon* op te volgen, en dat dit huwelijk al de eigenschappen zal bezitten, als ware het met de erfgename van een regerend huis gesloten.

In deze hoofdstad is over het algemeen veel sprake, dat, ter gelegenheid van het huwelijk van *Lodewijk Napoleon*, eene algemeene amnestie zal verleend worden, doch men weet niet of deze amnestie al dan niet onvoorwaardelijk zal zijn.

Eergisteren won het gerucht, dat de generaal *Canrobert* den maarschalk *St. Arnaud* als minister van oorlog zal vervangen, zeer veld.

Het berigt van den opstand te Cayenne bevestigt zich. De gouverneur dier kolonie, de heer *Sarda-Garriga* is, naar men verzekert, teruggeroepen en zal door den heer *Fourichon* vervangen worden. Ook zijn er troepen scheep gegaan om den opstand te onderdrukken.

Veel opzien heeft hier gebaard een brief van den bekenden *Sobrier*, die aan de gebeurtenissen van 1848, tijdens de revolutiedagen, zoo werkdadig deel nam; te meer, daar die brief door den *Moniteur* wordt medegedeeld. Het hoofd der voormalige bergpartij, onderwerpt zich aan het keizerrijk en smeekt om genade, welke hem onmiddelijk verleend is.

— Men verzekert, dat de heer *Drouin de Lhuys* bepaaldelijk zijn ontslag heeft aangeboden als minister van buitenlandsche zaken, ten gevolge van het op handen zijnde huwelijk van *Lodewijk Napoleon*.

— De hertog van *Ossuna* is in deze hoofdstad aangekomen. Naar men weet, heeft de hertog vroeger naar de hand van de aanstaande keizerin gedongen.

SPANJE.

Brieven uit Madrid melden, dat de maatregel do het kabinet ten opzigte van generaal Narvaez genome uit hoofde van den brief, dien hij aan koningin Isabelle geschreven heeft, algemeen als zeer gestreng beschouwd wordt. Men is nog altijd in het onzekere, de hertog van Valencia zich onderwerpen zal; het karakter van den maarschalk in aanmerking genomen, dit niet waarschijnlijk; veel meer is het zeer wel mgelijk, dat er nog een ander protest volgt met onthullingen, die in aller belang beter gezwegen waren.

PORTUGAL.

De Portugesche regering heeft, ten einde aan Frankrijk een bewijs van welwillendheid te geven, een dablad, dat te Lissabon het licht ziet, gesupprimeerd, dwijl het vijandige artikelen tegen de herstelling van het keizerrijk behelsde.

NOORD-AMERIKA.

— Het stoomschip *Allantic* is te Liverpool aangekmen met de postpakketten van New-York; zijnde de brigten vier dagen jonger dan de vorige. Op den spoorweg heeft een vreeselijk ongeluk plaats gehad, waarbde president Pierce haast het leven heeft verloren. Zijzoon is bij de ramp omgekomen.

Door den president is eene boodschap aan het congres gezonden opzigtens de betrekkingen met Engelaen het gebied der Mosquito's. Verder is in het congrde correspondentie tusschen Engeland, Frankrijk en Vereenigde Staten over eene onderlinge schikking, waabij het bezit van Cuba aan Spanje gewaarborgd word voorgelezen. De heer *Everett* heeft geweigerd, tot dschikking mede te werken.

BRITSCH WEST-INDIE.

De laatste berigten behelzen het navolgende:

Jamaica is door hevige regenvlagen bezocht en oogst heeft belangrijke schade geleden, vooral in district St. Thomas. De gezondheidstoestand was g en de kinderpokken hadden opgehouden te heerschen.

Te Barbados verheugde men zich in het gunstig weder en de suikerplantaadjen waren zeer vooruitgaan. Het weder was koel en de gele koorts had gehouden, schoon nog sommige gevallen bij wijlen vokwamen. De handel was levendig.

St. Lucia was van alle epidemische ziekten bevr gebleven. Het weder was zeer gunstig voor den labouw en een tweetal districten was met de inzameli van den oogst bezig, edoch de lange droogte heeft werkzaamheden zeer achteruit gezet.

De berigten omtrent de te Martinique heerschen gele koorts luiden zeer gunstig.

Te Demerary waren ligte regens gevallen edoch genoegzaam voor de suikercultuur. Er was veel we en de arbeiders waren opgeruimd. Het opvoedingsowerp was door het Hof van policie goedgekeurd. gele koorts verminderde onder de zeevarenden. kinderpokken en de influenza duurden nog steeds vo

Te Trinidad was het weder voor den te velde sta den oogst zeer gunstig. Er was meerder levendigh in den handel en de marktplaatsen waren wel voorzi

[illegible]

De *Singapore Free Press* van den 11den Febru deelt het volgend extract, uit het register van kapit *Gardner*, voerende het schip A. J. Kerr, op reis Lombok naar Singapore mede, welk berigt in verb schijnt te staan met, de den 20sten December jl. Java gevoelde aardbeving. Het schip bevond 9° 48' Z. B., en op 104° 15' O. L.

Het extract luidt:

December 21, 1852. Door eene hevige beweging het schip werd ik uit den slaap gewekt, en eerste gedachte was, dat hetzelve op een klip ges had. De manschappen kwamen boven en wa ten hoogste verschrikt, en het schip werd gedur drie minuten hevig geslingerd. Deze gebeurtenis w aan een schok van aardbeving toegeschreven.

— Hetzelfde blad van den 25sten Februarij, me dat te Malacca de Cholera in eene hooge mate heers In weinige dagen waren 50 à 60 personen als van deze ziekte gevallen. Ook te Perok zijn vele sonen aan dezelfde kwaal bezweken.

— Vele branden hebben te Kisang plaats gevond men schrijft dezelve aan moedwil toe, en wel aa gevolgen van de twisten tusschen de eigenaars der mijnen en hunne arbeiders ontstaan.

— De zucht om naar de goudmijnen te Ophir te trekken vergroot dagelijks, zoowel te Malacca a Singapore; maar aangezien aldaar cholera, koorts dyssenterie en andere ziekten in volle kracht woe zal menigeen wel van de reize worden teruggehou Vele Europeanen zijn dan ook reeds van de mijne Malacca teruggekeerd en leden aan koortsen en b loop. De geruchten omtrent de opbrengst der m zijn zeer uiteen loopend; sommigen beweren, dat

---

de hand toereiken.

— Ach! Mijnheer Paul, zeide Valeria droevig; uwe verwachting zou zich wel bedrogen zien.

— Werkelijk! Welnu, zooveel te slimmer voor hen, maar.... zoo als ik zeide, was mijn vader zeer verbitterd en hij verbood mij voortaan mij met iets te bemoeijen, wat er ook te Castillac mogt voorvallen! Maar hij kende ook mijne gehechtheid aan U, Valerie! en er niet aan twijfelende, dat ik, hetzij openlijk of in het geheim trachten zou dat verbod te ontduiken, kreeg hij in het hoofd om mij naar Holland te zenden, om eene belangrijke zaak met een zijner correspondenten te regelen. Men hield mij zoolang mogelijk in dat land van rookers en bierdrinkers op, maar men moest mij eindelijk wel terug roepen en dadelijk na mijne terugkomst te Bordeaux vernam ik naar u. Toen hoorde ik voor het eerst, dat uwe broeders besloten hadden, zich in dienst te begeven, en hoe gij alleen in dit ellendig kot waart achtergebleven. Op die tijding liep mij het hoofd om, haastig schreef ik eenige regels aan mijn vader, die een zijner lusthuizen was gaan bezoeken, sprong op mijn beste paard en ik heb de acht mijlen, die ons van Bordeaux scheiden, in vollen galop afgelegd. Mijn paard liet ik daar in die herberg aan den kant van den weg achter en ik kwam te voet hier, maar daar ik niemand vond, die mij kon aanmelden, heb ik het mij zelven gedaan. Wat zegt gij, nicht Valeria! Zijt gij nu nog boos?

Pauls taal was zoo rond, zoo eenvoudig en opregt, dat hij werkelijk onwederstaanbaar was. Daarenboven was hij een knap jong mensch, wiens goed voorkomen nog door een fluweelen rok, een geborduurd vest en eene duchtig gepoederde pruik verhoogd werd. Zijn zacht glimlagchend gelaat had niets van dat hooghartige, hetwelk dat zijner edele neven kenmerkte en hij droeg ook niet dien degen, welke de edellieden van zijn tijd en van zijn land, zoo onbeschoft deed zijn. Integendeel was hij zoo natuurlijk welwillend, zoo waarachtig in al zijne woorden en daden, dat men op het eerste gezigt dadelijk met hem ingenomen was.

Valeria had zich gedurende dat spreken van Paul Robin een weinig hersteld en antwoordde meer op haar gemak:

— Ik boos zijn, neef? en waarom als ik U vragen mag? Evenwel wenschte ik wel te weten, met welk doel gij zulk eene groote haast gemaakt hebt, om hier te komen.

— Welk doel? Eene schoone vraag? wel om U aftehalen en naar Bordeaux te brengen, alwaar mijn vader u als eene vorstin zal onthalen. Gij kunt niet langer in dit verschrikkelijk nest blijven. Goede God! welk eene verandering sedert mijn laatste bezoek. Het is waar, toen was het dorp reeds verdwenen en uwe boeren waren reeds verjaagd, maar het naderen van het Kasteel was toch nog vrij..... Daar even dac mijn nek te breken, toen ik die ellendige ladde klom, wij mogen geen tijd verliezen, gij moet gaan.. heden nog.

— Wat! riep Valeria met een schalkschen glim uit, is dat het doel van Uwe overhaaste reis? Gij mij dan achter op Uw paard mede nemen, even de koning don Gaiferos voorheen de schoone M dre schaakte?

— Men moet wel met U te werk gaan als betooverde Princessen, daar gij, even als zij, kasteel zijt opgesloten. Evenwel, vervolgde P weinig bedremmeld, geloof ik dat ik een streek begaan heb, want ik had het moeten ken, dat gij, in weerwil onzer bloedverwa mij toch niet zoudt willen volgen en daarom mijn vader moeten afwachten. Die toch is en zoo ook, volgens de gewoonte te Borde voogd geweest zijn, indien uwe broeders die miskend hadden. Maar door hunne afwezigh krijgt hij al zijne regten en gij kunt het m geren bij hem te komen inwonen. Daarenbov hij U zoo lief en was U in uwe kindsheid genegen. Hoe dikwijls heb ik hem niet hoo schen een dochter te bezitten zoo als gij. E mijn kant......

Hij zweeg stil en loosde een diepen zucht.

[G]ezelschap mijnwerkers bereids tachtig ponden gouds [ge]vonden heeft, hetwelk echter zeer te betwijfelen valt. [H]oe het ook zij, een Europeaan is op den duur niet [te]gen den arbeid in die ongezonde landstreek bestand en doet, wanneer hij er op uit is goud te zoeken, veel wijzer naar de gezonde distrikten van Australie te vertrekken.

BIRMAH.

In No. 21 van ons blad vermeldden wij kortelings het verlies van kapitein *Loch* en eenige andere officieren, ten gevolge eener overrompeling door een troep Birmansche vrijbuiters, onder aanvoering van zekeren Nentoon bewerkstelligd.

De zaak heeft zich als volgt toegedragen.

De expeditie bestond uit verscheiden booten en voer onder het bevel van kapitein *Loch* de rivier op; de bemanning bestond uit 230 matrozen en mariniers van H. M. schepen Winchester, Fox en Sphynx, en omstreeks 200 Sijpaaijers onder commando van kapitein *Price*. Deze magt landde bij eene sterke plaats, *Donaben* genaamd en op eenigen afstand van Rangoon gelegen; den eersten dag trokken zij van daar met twee veldstukken omstreeks twintig mijlen voort, zonder den minsten tegenstand te ontmoeten. Den volgenden ochtend om zes uren trokken zij verder door een digt woud en kwamen nog voor den middag op eene meer opene plaats. Vervolgens bereikten zij eene plaats met eene smalle kreek aan de eene en een steilen heuvel aan de andere zijde; het woud was digt bewassen en geen vijand zigtbaar, plotseling werd de expeditie aan een hevig vuur blootgesteld, hetwelk de manschappen te gelijker tijd in het front- en de beide zijden bereikte en meer dan twintig minuten aanhield. Het vuur was zoo vernielend dat in dien korten tijd drie en tachtig man gedood of gewond werden. Kapitein *Loch* viel reeds vroegtijdig; een schot raakte zijn horologie, hetwelk naar binnen gedreven werd en eene wond veroorzaakte, waaraan hij den volgenden dag overleed. De Luitenant *Kennedy* werd doodgeschoten eveneens als kapitein *Price*. De luitenant *Glover* van de Sphynx en twee manschappen van de Winchester (Hindo en Wilson genaamd) werden gewond.

De heer *Lambert* volgde kapitein *Loch* in het bevel op en het onmogelijk keurende met de aanvallers in een digt woud te vechten, deed hij met voorzigtigheid zijne manschappen terug trekken en bereikte de booten; de terugtogt was zoo moeijelijk, dat hij genoodzaakt was de lijken van de twee officieren, van drie zeelieden en twee Sijpaaijers onbegraven achter te laten.

CHINA.

De *Friend of China* deelt als echt mede de tijding, dat de Keizer voornemens is, om den invoer van opium in zijn rijk toe te staan, en dat van af den 8sten Mei aanstaande, in ieder der consulaire havens, eene belasting van veertig dollars (tails?) van elke kist opium zal worden geheven. Genoemd blad voegt er bij, dat de Keizer zich gedwongen ziet tot dien maatregel over te gaan, ten einde zich de noodige geldmiddelen te verschaffen om den opstand met kracht te keer te gaan.

— De opstand schijnt steeds in omvang toe te nemen, zoo als duidelijk uit een keizerlijk edict blijkt, waarin in het breede over de oproerlingen gehandeld en een [dringend] beroep op het volk gedaan wordt, om eene algemeene organisatie van de militie daar te stellen.

De *China overland mail* behelst de tijding, dat *Su* in rang verlaagd is, om reden hij heeft toegelaten, dat de stad Yoh-chau in handen der oproerlingen viel; hij heeft echter bevel ontvangen om het oppergezag over de keizerlijke troepen en zijn gouverneurschap over Liang-Hu (Hu-nan en Hu-peh) te behouden; twee andere generaals zijn mede verlaagd, maar mede in hun commando bevestigd • opdat, zoo luidt het besluit, hunne toekomende verdiensten hunne vroegere feilen mogen uitwisschen." *Kisher* is in gunst hersteld en tot gouverneur over Ho-nan benoemd; *Kiying* is ter verrigting van bijzondere diensten naar Cheh-kiang ontboden doch sinds overleden.

Een verlies van meer belang voor het hof van Peking is de dood van den verdienstelijke minister *Tu Shau-tien*, de derde van de zes kabinets-raadsheeren; hij was een man van een wijs karakter en had vele ondervinding.

Onze correspondent merkt den treffenden zamenloop op, dat juist thans zulk een geëerd staatsdienaar den tol der natuur betaalde, nu Engeland Wellington, Amerika Webster en Spanje Baylan betreurt.

BORNEO PROPER.

In No. 12 van ons blad deelden wij mede, dat het gerucht liep, dat de Sultan van Borneo Proper overleden was. Dit gerucht heeft zich ten volle bevestigd en de overledene is door den Pangerang *Moumein*, die langen tijd eerste Minister was, opgevolgd. De wettelijke erfgenaam is alzoo ter zijde gesteld, edoch, aangezien Moumein zeer bemind en geacht is, heeft men, gedurende zijn leven, voor geene verbreking van den vrede te vreezen.

Kunsten, Wetenschappen, Landbouw, Nijverheid, Land- en Volkenkunde.

Uittreksel uit het Algemeen Verslag der Werkzaamheden van de Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch-Indië, in 1852,

voorgelezen in de Algemeene Vergadering van het jaar 1853, door Dr. *P. Bleeker*, President der Vereeniging.

Het is mij een bijzonder voorregt, M. H., door het vertrouwen van het bestuur der Vereeniging, ten derden male geroepen te zijn, om in algemeene vergadering verslag te doen van de werkzaamheden onzer instelling.

Ontbrak het in de beide vorige jaren van het bestaan der Vereeniging niet aan bouwstoffen om de verslagen de getuigen te doen zijn van hare spoedige en krachtige ontwikkeling, ook thans weder ligt zooveel volbragten arbeids achter ons, dat het slechts moeijelijk is, eene keuze te doen uit de veelheid, ten einde dit verslag geene grootere uitgebreidheid erlange, dan voor het doel van dezen avond noodig is.

Inderdaad M. H., om al dadelijk tot sprekende blijken over te gaan, zij het mij vergund te wijzen op den bundel bijdragen, welke hier ter tafel ligt en alle de wetenschappelijke mededeelingen en verhandelingen bevat, in den loop van het vorige jaar door de Vereeniging uitgegeven.

Meerderen dier bijdragen hebben toegebragt, om de geognostische en orijktognostische gesteldheid van meerdere eilanden van den Archipel en wel in het bijzonder van Java, Sumatra, Borneo, Biliton en Ceram, op te helderen. Andere bijdragen hebben nieuwe plantensoorten van deze gewesten doen kennen en hebben betrekking tot kultuurgewassen en phytochemische onderzoekingen; en, wat zoölogie betreft, is de wetenschap in den derden jaargang van het tijdschrift der Vereeniging met zeer talrijke nieuwe soorten verrijkt.

Reeds in de vorige algemeene vergadering is er op geduid, dat de tweede jaargang van het tijdschrift den eersten in omvang ver overtrof en dat de voortdurende toevloed van bijdragen waarschijnlijk eene nieuwe uitbreiding van noodzakelijk maken. Sedert is de toevloed niet verminderd en de derde jaargang die hier ter tafel ligt, beslaat bijkans het dubbele van hetgeen bij prospectus was bepaald.

De directie voelt zich gedrongen op deze nieuwe uitbreiding opmerkzaam te maken, eensdeels omdat zij geene verandering heeft gebragt in den prijs van het tijdschrift, en ten andere, omdat van de zijde der inteekenaren, welke niet tot het lidmaatschap der Vereeniging behooren, wel eens eenige bemerking is gemaakt over het afgetrokkene van den inhoud, zonder dat men daarbij in het oog heeft gehouden, dat, na aftrek van de artikels over bijzondere, voor het algemeen minder toegankelijke onderwerpen, de overige bijdragen nog meer omvatten, dan waarop het prospectus aanspraak gaf.

Het bestuur is van oordeel, dat door die bijdragen van meer afgetrokkenen aard, door de geognostische en scheikundige onderzoekingen en de waarnemingen van nieuwe vormen van planten en dieren, de wetenschap niet minder is gevorderd, dan zulks het geval zou zijn geweest met meer populaire stukken, welke trouwens, en zulks getuigt allezins voor den wetenschappelijken en practischen zin der schrijvers, zelden aangeboden worden.

Wanneer hier de boven geuite opmerking wordt gemaakt, is zulks geenszins voor de leden der Vereeniging, omtrent welker heldere opvatting der verpligtingen en van den aard des werkkrings der Vereeniging niet de minste twijfel bestaat, maar voor die talrijke inteekenaren, welke de uitgave van het tijdschrift helpen ondersteunen, en, hoe vol ook van belangstelling in de natuurwetenschappen, in het tijdschrift wenschten te zien meer schilderingen van de natuur dezer gewesten, begrijpelijk ook voor minder ingewijden in deze takken van kennis.

Terwijl in de beide eerste jaargangen nog meerdere bijdragen zijn opgenomen van meer zuiver ethnologischen aard, ontbreken deze in den ter tafel liggenden bundel. Eensdeels toch was de omvang der bijdragen van meer zuiver natuurkundigen aard zoodanig, dat er geene plaats beschikbaar bleef voor verhandelingen, welke in strikten zin, minder tot den werkkring der Vereeniging behooren, en ten andere is in den loop des vervlogen jaars een nieuw tijdschrift te Batavia opgerigt, gewijd, behalve aan de taalkennis, ook aan de land- en volkenkunde van den Indischen Archipel.

Er gaat in Nederlandsch-Indië, in de jongste tijden, geen jaar voorbij wat zich niet kenmerkt door verschijnselen van vooruitgang in het streven naar zedelijke, maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkeling. Zoo heeft zich het jaar 1852 weder gekenmerkt onder anderen, door de oprigting van twee nieuwe tijdschriften en door een dagblad, hetwelk zich ook wijdt aan letterkunde, kunsten en wetenschappen en nijverheid. Door deze voorziening in bestaande behoeften, vooral door de oprigting van het tijdschrift voor de Indische taal-, land- en volkenkunde, uitgegeven door het Bataviaasch Genootschap van kunsten en wetenschappen, is het niet meer noodig geworden, dat de Vereeniging bijdragen van ethnologischen aard voor haar tijdschrift bestemde, en zij zal zulks slechts dan nog doen, wanneer die bijdragen, door opmerkingen, van belang voor de natuurwetenschappen, geacht worden in een Natuurkundig tijdschrift niet misplaatst te zijn.

Het tijdschrift staat in zoo nauwe betrekking tot den bloei der Vereeniging, dat uwe welwillende aandacht daarop nog eenige oogenblikken wordt gevestigd.

Overziet men den inhoud van den derden jaargang, dan zal het der aandacht niet ontgaan, dat er slechts een enkel artikel in voorkomt, behelzende beschrijvingen van in de wetenschap nog onbekende planten. Wel wordt eene ruime plaats ingenomen door artikels over kultuurgewassen en phytochemische onderzoekingen, artikels welker belangrijkheid voor de industrie en landbouw in deze gewesten niet twijfelachtig is, maar zeer zeker ware het ook wenschelijk, dat de rijke flora, welke nog zoovele honderdtallen onbekende of naauwlijks bekende vormen bevat, op eene ruimere schaal kon worden onderzocht.

De nog in leven zijnde plantenkundige reizigers, die zich omtrent de flora dezer gewesten hebben verdienstelijk gemaakt, zijn echter allen naar Europa teruggekeerd en ons resten hier nog slechts twee botanici, die echter uit den aard hunner betrekking, niet in de gelegenheid zijn, reizen van eenigen omvang in het belang der phytographie te ondernemen.

Evenwel zou er, volgens van ter zijde ontvangene mededeelingen, grond bestaan om te verwachten, dat phytologen van naam, die vroeger reeds meerdere jaren in deze gewesten hebben gearbeid, herwaarts zullen terugkeeren. Vleijen wij ons alzoo met de hoop, dat de kruidkunde hier spoedig weder op ruimere schaal zal worden vertegenwoordigd.

Intusschen is het der directie een genoegen te kunnen mededeelen, dat ons corresponderend lid, de hoogleeraar *C. L. Blume*, der Vereeniging welwillend heeft toegezegd, botanische bijdragen voor het tijdschrift te bestemmen, eene toezegging, die met erkentelijkheid is aangenomen, even als eene dergelijke van den heer Dr. *F. Junghuhn*, den eersten grondigen onderzoeker van Java's en Sumatra's bodem. Een dubbel bewijs alzoo van de belangstelling, ook in Nederland in de Vereeniging gesteld. Zoodanige medewerking van geleerden in Europa, korijfeën in de Indische specialiteiten hunner wetenschap, is voor de Vereeniging niet alleen vereerend, maar zal ook allezins bijdragen om haren roem te vestigen. Vleijen wij ons, dat ook andere geleerden in Europa, ervaren in de kennis der natuur van den Indischen Archipel, op zoodanige wijze tot den bloei der Vereeniging zullen willen medewerken.

In den tweeden jaargang is mededeeling gedaan van de wenschelijkheid, dat de botanische aanteekeningen en afbeeldingen betreffende Nieuw Guinea, Timor, Amboina, Banda, Celebes enz., nagelaten door het in 1829 op Timor overleden lid der natuurkundige kommissie *Zippelius*, werden publiek gemaakt, zoowel in het belang der wetenschap, als om hulde te doen aan de verdiensten van dezen plantenkundige. Omtrent deze aangelegenheid is de Vereeniging in briefwisseling getreden met den hoogleeraar *Blume*, die als voormalig beschermer en chef van *Zippelius* en als directeur van 's Rijks herbarium te Leiden, waar talrijke door *Zippelius* verzamelde planten moeten berusten, geoordeeld werd in alle opzigten het best in staat te zijn, om die nalatenschap van het meeste nut te doen worden voor de wetenschap. Gelijk verwacht werd, heeft de heer *Blume* zich bereid verklaard, de manuskripten van *Zippelius* voor zooveel mogelijk, voor de openbaarmaking te bewerken en dezen arbeid voor het tijdschrift der Vereeniging te bestemmen, en het bestuur heeft dan ook niet geaarzeld de bedoelde manuskripten en afbeeldingen den heer *Blume* toe te zenden.

Het is een verblijdend verschijnsel, dat het aantal der HH. leden, welke zich beijveren om door inzending van schriftelijke bijdragen het tijdschrift te doen bloeijen, nog steeds aan het toenemen is en de opgewektheid meer algemeen wordt om bouwstoffen aan te brengen ter uitbreiding van de kennis der natuur.

Het is hier de plaats, met erkentelijkheid te gedenken, dat het tijdschrift aan den wetenschappelijken zin der regering te danken heeft meerdere stukken, welke, in 's gouvernements archief aanwezig, wenschelijk geacht werden, door den druk algemeen bekend gemaakt te worden.

Niettegenstaande de hier ter tafel liggende derde jaargang bijkans het dubbele van den omvang heeft van den eersten, was het der directie op verre na niet mogelijk, daarin alle de stukken te doen plaatsen, welke haar waren aangeboden, en thans reeds zijn voor den vierden jaargang zoovele bouwstoffen beschikbaar, dat ten vierden male eene aanmerkelijke uitbreiding aan het tijdschrift zal moeten gegeven worden.

(*wordt vervolgd.*)

---

haastte zich te antwoorden:

— En wie zegt U, Mijnheer Paul! dat uw vader, al ware hij hier, de magt zou hebben, om mij het huis te doen verlaten, waarin ik geboren ben?

— Wat Valeria! zijt gij sints het vertrek uwer broeders niet uwe eigene meesteres? Wat kan U nog aan deze akelige eenzaamheid binden, waarin gij, naar ik reeds bespeurd heb, zoo vele gemakken des levens mist? En zijt gij er toe geboren om in de vergetelheid, in de eenzaamheid, ten prooije der moeijelijkste ontberingen te vergaan? Wat noodzaakt U hier te blijven?

— Mijn wil, Paul, hervatte Valeria krachtig, mijne plegtige belofte aan mijne broeders bij hun vertrek afgelegd. Zij hebben mij deze oude woning, die voor ons het roemrijk verleden van ons geslacht in zich bevat, als een heiligdom toevertrouwd en ik zal er de trouwe wachteres van zijn en haar niet dan in den uitersten nood verlaten.

Paul bewonderde haar.

— Ik zal heden niet langer aandringen, nicht! hernam hij, want ik weet, hoe vast een eenmaal genomen besluit bij de Castillaccen staat; mijne moeder zeide gewoonlijk, dat zij een ijzeren hoofd en een stalen hoogmoed hadden. En ook gij, Nichtje! wordt er niet boos om, — ook gij zijt eene regte Castillac. Maar gij zult mij toch wel vergunnen, dat ik U van tijd tot tijd kom bezoeken en zorg dat alwat gij verlangt. . . . .

— Neef! antwoordde Valeria bedrukt, maar toch nog altijd op een vasten toon, het spijt mij, ook dat U te moeten weigeren. Ik zou U wel kunnen zeggen, dat de welvoegelijkheid, mijne geringe middelen, de eenzaamheid, waarin ik leef, mij eene strenge terughouding opleggen, maar ik wil liever ronduit bekennen, dat ik mij verpligt acht te gehoorzamen aan gevoelens, aan vooroordeelen, waarin ik niet deel. Bij hun vertrek hebben mijne broeders mij doen zweren, dat ik gedurende hunne afwezigheid geene bezoeken zou ontvangen en vooral niet van hen, die zij, in hunne ongelukkige verblinding, hunne vijanden noemen.

Eene smartelijke verwondering was op het gelaat van Paul te lezen.

— Ik begrijp U, Valeria! zeide hij met tranen in de oogen. Mijne bemoeijingen behagen U niet en gij jaagt mij weg; van uwe broeders kon ik niets dan beleedigingen en minachting verwachten, maar van U, mijne speelnoot, mijne zuster! . .

Valeria reikte hem de hand toe.

— Paul, zeide zij ontroerd, oordeel niet te streng; duizende moeijelijkheden, duizende gevaren omringen mij; weiger mij dus het verzoek niet, dat ik doe. Misschien lijde ik door de opoffering, waarom ik U vraag, even veel als gij.

— Ha! dat is eindelijk toch nog een goed woord, schreeuwde Paul uit, hare hand met kussen overladende. Het zij zoo, nicht! ik eerbiedig uwen eed en geheim. . . . . Maar al is het mij niet vergund hier binnen te treden, toch zal ik daarom niet minder om U denken, en. . . . .

— Ach, Paul! Het zou misschien beter zijn, dat gij in het geheel niet meer om mij dacht; keer terug tot uwen vader. Gij zijt zijne eenige zoon en hij is moeijelijk zeer ongerust over uwe afwezigheid. Stel hem gerust en zeg hem, dat zijne nicht zich gelukkig zou achten, indien zij hem al die liefde kon bewijzen, welke zij voor hem koestert.

In weerwil van dat stellig afscheid, ging Paul toch nog niet heen. Zijne nicht moest hem nog eenmaal krachtig uitnoodigen, om naar Bordeaux terug te keeren.

— 't Is wel, zeide hij eindelijk, ik zal uw geweten niet langer storen; ik heb mijn plan. Vaarwel, nicht! maar eer zal het mogelijk zijn, dat opgestapelde zand daar — en hij wees op de duinen, — in zee terug te werpen, dan mij te beletten aan U te denken.

En terzelfder tijd kuste hij de hand van Valeria en vertrok. Weldra verloor zich het geluid zijner stappen in de diepte van den toren.

(*wordt vervolgd.*)

INGEZONDEN STUKKEN.

Aan de Redactie van den Java-Bode.

In hoeverre het berigt-geven van de regterlijke beslissingen in strafzaken voor het Courantenlezend publiek belangrijk kan zijn, wil ik hier niet beoordeelen, maar ben van gevoelen dat die publiciteit het in geenen deele is voor zulke beklaagden, als die in de eigenlijke beteekenis des woords, niet als *misdadigers* kunnen beschouwd worden, en wie eene veroordeeling nog meer in de eer, dan in de vrijheid treft, terwijl bovendien zoodanige berigten, zoolang nog geen eindvonnis dáár is, voor 't minst genomen, als praemateur en voorbarig te beschouwen zijn.

Als raadsman en verdediger van den heer *von Gaffron.* duidde de redactie van den *Java-Bode* het mij dan niet euvel, dat ik behoudens bovenstaande bemerking, terug kom op een berigt dienaangaande vervat in haar vorig nommer, en waarin twee onnaauwkeurigheden zijn ingeslopen.

Het Openbaar Ministerie bij den Raad van Justitie alhier, heeft de feiten aan *von Graffon* ten laste gelegd, gequalificeerd: Aanmatiging (niet misbruik) van gezag en moedwillige verwonding.

De Raad heeft geen dezer beide qualificatien aangenomen, en den beklaagde alzoo verklaard *niet schuldig* aan dezelve; doch daarentegen schuldig aan misbruik van gezag en feitelijke mishandeling tevens het aanwezig zijn van alle mogelijke verligtende omstandigheden in casu aannemende, terwijl nog daarenboven bij datzelfde vonnis is overwogen, dat naar aanleiding van art. 296 der strafvordering niet de Raad, maar alleen het Hoog-Geregtshof in revisie acht vermag te geven op de door den beschuldigde reeds doorgestane voorloopige gevangenhouding.

Met de plaatsing dezer weinige regelen, ter wijziging van een vroeger berigt, zult UEd. verpligten.

UEd. Dienaar,

F. L. VAN ROMUNDE.

Advertentiën.

Voorspoedig bevallen van een welgeschapen ZOON, *E. G. J. van Bulderen, Servatius.*

BODJANAGARA, 13 *Maart* 1853. (194)

Bevallen van een' ZOON *J. C. Brouwer* geb. *Popkens.*

BATAVIA, EENIGE KENNISGEVING.

22 *Maart* 1853. (198)

VENDUTIE

op Dingsdag den 29sten Maart 1853.

Voor de pakhuizen van *W. Anderson, Tolson & Co.* à vier percent vendusalaris door *John Pryce & Co.* van Engelsche buksen in kistjes, messen en vorken, scharen, scheermessen, Berlijnsch zilveren lepels en vorken, passerdoozen, horologiesleutels, waslucifers in blikken, zweepen, pleeten botervlootjes, mosterdpotten en zoutvaatjes, wandelstokken, jagtstoelen, ijzeren brandkasten, kruidhoorns en hageltasschen, stalen en veren pennen, halsbanden voor honden, thermometers, naalden, knoopen, presenteerbladen, inktkokers, potlooden, wagenlantaarns, wagen- en bendie-veren en assen, strijkijzers, hangsloten, fijne spijkers en schroeven, katoenen lappen en andere goederen. (195)

Op Vrijdag den 25 dezer zal door *Vaupel & Co.*, voor een huis in den Gang Petjanongan, thans bewoond door den heer Dr. *Steenstra Toussaint*, vendutie gehouden worden van diverse meubelen, wagens, paarden, enz., enz. (190)

De in de Javasche courant van heden geannonceerde vendutie op Vrijdag den 25 dezer, ten huize van den heer *H. Plump.* is uitgesteld, tot Donderdag den 31 dezer.

(191) VAUPEL & Co.

ENGELSCHE KAAS

bij

(199) HUGHAN & MULLER.

Versche Appelen

uit het ijshuis, zijn *steeds* te verkrijgen bij

(200) HUGHAN & MULLER.

BRANDON & MEIJER.

Hebben ontvangen: een groot assortiment Hollandsche, Fransche en Engelsche provisien en dranken, bestaande in: blikken vleesch en groenten, hammen, rookvleesch, rolpens, saucijs, boter, kaas, koek, banket, suikerwerk, ingelegde zuren, roode wijnen, rijnwijn, champagnewijn, madera-wijn, port-wijn, haantjes-bier, valk-bier, lans-bier, bax-bier, beijers-bier, pale-ale, porterbier, raspberry cordial, honey cordial, Cognac, Genever, Bitter, Engelsche en Fransche mosterd, en hebben nog voorradig een klein partijtje BENT & CO'S WATER CRACKERS. (202)

J. SCHMIDT.

Mr. Kleedermaker, Rotterdamsch Hôtel.

Heeft de eer het geëerd publiek te verwittigen, dat hij zijnen winkel heeft geopend en bij hem voorradig is: een assortiment mooije lakens van alle kleuren voor rokken en andere kleederen, nieuwmodesche stoffen, tricots, satinlaine, keurige drills, enz. voor broeken en paletots, zijden, satijn, valancias en piqués voor vesten geassorteerd. heerenhemden, dassen en handschoenen in soorten, elastieken ceintures, enz., enz.. (186)

Belle Occasion.

Une personne quittant Batavia desire vendre un piano neuf à bas prix. S'adresser chez M, *Dubray*, à Tana Abang. (187)

ZWEEDSCHE TEER

verkrijgbaar bij

(189) H. PLUMP.

De heer *P. Ruyl* heeft onze algemeene volmagt.

SOERABAYA, 10 *Maart* 1853.

(884) RUYL, CRAMER & Co.

Mr. *P. Ruyl* holds the general procuration of our firm.

SOERABAYA, 10 *Maart* 1853.

(185) RUYL, CRAMER & Co.

Wissels op Europa;

8 maanden dato, bij

(196) B. SANIER, SUERMONDT & Co.

J. Keiser van Bulderen en familie vertrekken naar Europa. (193)

TEHUUR

Om met primo Mei te aanvaarden een geheel nieuw en ruim woonhuis met 4 kamers, bijgebouwen en stalling voor 4 paarden, gelegen op Goenoeng Saharie, Westzijde, nabij de Gang Klientjie, te bevragen bij

(201) E. CHAULAN.

TE HUUR

Een huis gelegen in de Beerendrechts laan. Adres

(197) A. THIEBAULT, *Batoe Toelies.*

PROTESTANTSCHE KERKBOEKEN.

In verschillende vorm en let[illegible] netjes gebonden in diverse kleu[illegible] van leder, verguld op rug en sne[illegible] waaronder keurige Dames-Ker[illegible] boekjes in leder en fluweel zon[illegible] en met nieuwerwetsch smaakvol b[illegible] werkt *echt gouden slot.* Allen u[illegible] nemend geschikt tot *gelegenhei[illegible] geschenken* voor nieuwe lidma[illegible] der Evangelische Kerk, voorhanden bij

(192) VAN HAREN NOMAN.

Voor passage naar Nederland via Tjilat[illegible] wordt aangeboden het extra en bekende sn[illegible] zeilend barkschip *Nijverheid*, kapt. *Bus.*

Voor nadere informatien gelieve men zich te vervoeg[illegible] tot den kapitein aan het Hotel der Nederlanden of [illegible]

BATAVIA, *Maart* 1853. *de Agenten,*

(203) MACLAINE, WATSON & [illegible]

Scheeps-Berigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Naar.*
Maart...19	Engelsch	Au[illegible]	A. Couri	Batavia	17 Maart..	Bombay
» ...—	»	Fre[illegible]	D. Burns	Hongkong	....	Sydney
» ...—	Deensch	Emma	D. A. Lind	Cape Town	1 Februarij	Singapore

Aangekomen Schepen te *Batavia.*

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Agenten.*
Maart...19	Engelsch	Columbine	Spencer	Sydney	5 Februarij.	Maclaine, Watson en co.
» ...20	Nederl. Indisch	Nawan Eljoesoer	Monteiro	Tagal	13 Maart..	Coulster.
» ...21	Hanoversch	Esperance	Mennen	Singapore	12 »	Metzendorff, Wilmans en co.
» ..—	Nederl. Indisch	Jenoer	Said Jahaboedin	Palembang	5 »	Coulster
» ...—	»	stooms. Banda	Worthington	Samarang	20 »	B. Kopersmit en co.

Vertrokken Schepen van *Batavia.*

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Maart...19	Nederl. Indisch	Kim Tekseng	Kwee Tjongseng	Samarang
» ...20	Nederlandsch	Z. M. Transport schip Merwede	kapt. luit. t/z. van Vieland	Soerabaya
» ...22	»	K. N. Yachtclub	Lindern	Samarang
» ...23	»	Plancius	Rotgans	»
» ...—	Mexicaansch	Montezuma	Pfannkuche	Bremen

In lading liggende Schepen te *Batavia.*

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch	Doelwijk *	Kramer	Nederland	B. Kopersmit en co.
»	Elisabeth Antonia	Schippers	........in reparatie.......	»
»	Mercurius	Veeneman	Soerabaya	Maclaine, Watson en co.
»	Nijverheid	Bus	»	»
Nederl. Indisch	Mary Anna Sophia	Radjie	Benkoelen	D. N. Buijs & co.
» »	Marzoek	Sech Soenkap	Soerabaya	Coulster en co.
» »	Oedjong Pandan	Tjia Oh	[illegible]	
» »	Tjaij Goan	[illegible]		
» »	Ooij Sinjo	Oe Je		
» »	Djoharie	Mohamad Assiek		Coulster en co.
» »	Almanshoor	Sech Jamanie	Banka	»
» »	Naga Laut	Winter	Samarang	John Pryce en co.
» »	Nawan Eljoesoer	Monteiro		Coulster
» »	Jenoer	Said Sahaboedin		
» »	stooms. Banda	Worthington	Samarang en Soerabaya	B. Kopersmit en co.
Engelsch	Stephano	Campbell	Singapore	Adam en co.
»	Glendaragh	And. White	Cork	Maclaine, Watson en co.
»	Columbine	Spencer	»	»
»	Margaret West	Bauman	London	Martin, Dyce en co.
Amerikaansch	N. B. Palmer	G. B. Lower	New-York	Paine, Stricker en co.
»	Frances Whitney	Silver	in reparatie	»
Hamburgsch	Ceasar Godefroi	Behn	Nederland	Metzendorff, Wilmans en co.
»	Herder	van Hagen		Busing, Schröder en co.
»	Nicoline	Vallesen		»
Hanoversch	Esperance	Mennen	Hamburg	Metzendorff, Wilmans en co.

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

Aangekomen Passagiers.

Met het Ned. Ind. schip *Nawan Eljoesoer*, de heer *Halkema en familie*, mevr. de wed. *Halkema*, mevr. de wed. *Cornelis.*

Vertrokken Passagiers.

Met het Ned. schip *Alcyone*, de heer *L. Pohlman*, mevr. *Steenstra Toussaint met eene gouvernante en 5 kinderen; de gepensioneerde soldaat L. J. Flips; 3 gegageerde militairen.*

Handels-Berigten.

Aanvoer.

Van Rembang per ned. ind. kotter *Vlieg* gez. Pa. Samida.

$5^{80}/_{101}$ pic. suiker *best. a. Bencoelen.*

2 Praauwen van Lampong Juragan Lahap en Tabiratie.

190 pic. zwt. peper *f* 100 recepissen 20 cattj. koperwerk. *Order.*

Van Singapore per hamb. schip *Esperance* kapt. Minnerd agt. Metzendorff, Wilmans en co.

1352 zakk. zwt. peper 36 kn. gomdamm. 9 zakk. witt. peper 1000 buff. hoorn 1000 kn. cassia. *de Agenten.*

Van Sijdneij per eng. schip *Columbine* kapt. Spencer agt. MacLaine Watson en co.

Steen Ballast.

Van Samarang per per ned. ind. bark *Nagalaut* kapt. J. Winter.

500 st. kl. kromhouten 181 do. chin. doodkist planken 664 do. duigen 50 do. balkjes 199 do. st. balken *John Pryce en co.*

Van Cheribon per ned. ind. bark *Djoharie* gez. Ke-Agoes Mohmt. Assiek.

1964 pic. suiker *MacLaine Watson en co.*

14 st. bakken 10 do. sierie doos 4 do. bakjes. *de Gezagvoerder.*

Van Pamanoekan per ned. ind. bark *Almansoor* gez. Sech Achmt. bin Sadik Yamanie.

9 st. jatie balken. *de Gezagvoerder.*

$1874^{70}/_{100}$ pic. suiker $155^{82}/_{100}$ do. rijst. $697^{78}/_{100}$ do. koffij. 11 do. roode cement 40 legges rum. *Reijnst en Vinju.*

Uitvoer.

Naar Rotterdam via Samarang per ned. schip *Koninglijke ned. Yacht Club* kapt. van Lindern.

90 Pic. rotting *v. Ommeren Rueb en co.*

1565 do. suiker. *B. Sanier Suermondt en co.*

Naar Samarang per ned. ind. bark *Kim Tekseng* gez. Kwee Sjoensin

55 pic. damm. $20^{1}/_{2}$ corgs hout bakjes $4^{3}/_{4}$ do. do. bakken $1^{3}/_{4}$ pic poela sarie *aanb. gebl. vorige lad. v. Palembang.*

1 schaar 2 lijnen 10 ℔ borax 6 vs. verf *Jacomettie en Landberg.*

100 pic. stof damm. 4 do. oud koper 3 do. witt. peper 1 kt. doerias 30 st. roode katoen 1 kt. zwart kat. 1 do. ginghams 2 do. doeken 3 do. kat. sarongs *Sie Yoetiang.*

567 keld. genever 1 kt. kramerijen *Reijnst en Vinju.*

187 ks. thee 2 do. chin. blanketzel 5 ps. do. schrijf kistj. 1 kt. do. zijde goederen 2 pakk. do. papier *Ooij Ongtjan.*

2 ks. drukletter *B. Sanier Suermondt en co.*

15 colli. div. kramerijen, ijzerwerk en chin. goederen 8 ks. naai[illegible] 7 do. papier 10 kn. kramerijen 1 do. naalden 1 do. mode[illegible] 5 vs. hagel 10 kn. parfumerien 2 do. speelkaarten 3 do. verfw[illegible] 8 do. papier 1 do. divers. *Bahre en Kinder.*

20 krandj. madera 3 do. bier 4 vs. saucijs en rolpens 1 kt. [illegible] lein 2 ks. macaronie en vermicellie 1 do. stroop 1 do. provis[illegible] genever 1 do. likeur 1 do. zadels. *L. Platon.*

2 ks. kramerijen 1 do. koussen 1 do. borstelwerk *Bahre en K[illegible]*

12 pic. oudkoper. *Han Tjengsan.*

30 rol. zeildoek *Tan Honggie.*

1 kt. ijzerwerk 1 do. glaswerk 1 do. kramerijen 4 do. spijke[illegible] do. manufact. *Pandel en Stiehaus.*

10 ks. manufact. *Bahre en Kinder.*

10 pic. benzoin 6 corg. houtbakken. *Kwee Tjoenseng.*

Naar Sijdneij per eng. schip *Richard and William* kapt. Bri[illegible]

696 pic. bruine suiker 2295 do. suiker 50 do. rott. 8 do. note[illegible] kaat 8 do. kruidnagelen 334 do. koffij. 163 do. zwt. peper [illegible] *ter. Houghton en co.*

1 kistje pistolen *Paine Stricker en co.*

Naar Muntok per ned. ind. schip *Chadelie* gez. Sech Oem[illegible]

1 kt. bat. doeken 1/2 corg. slendangs 3 do. do. doeken $7^{1}/_{2}$ [illegible] sarongs 1 pak cum. soekin *Said Abdulla bin Aijdroes.*

150 keld. genever 1 kt. wit katoen 20 ps. ginghams 11 do. [illegible] 11 do. wollen dekens 3 do. vlagge doek 1 do. everlasting [illegible] laken 1 do. orleans 1 do. flanel $7^{1}/_{2}$ corg. batav. hoofdoek[illegible] sarongs 1 kt. eur. roodkatoen. 30 ps. do. chitsen 5 do. do[illegible] dekens *John Pryce en co.*

Naar Amsterdam per ned. schip *Alcijone* kapt. Sandber[illegible]

90 pic. rotting. *Busing Schroder en co.*

6000 pic. suiker *O. J. M. v. A. en E.*

667 pic. suiker 787 do. do. 950 rijst. 1 kt. kramerijen *Me[illegible] Wilmans en co.*

SOCIETEIT *DE HARMONIE.*

Algemeene vergadering op Zaturdag den 26sten Maart aansta[illegible] avonds ten $7^{1}/_{2}$ ure.

De Secret[illegible]

D. W. [illegible]

Théâtre Français de Batavi[illegible]

Direction de M. Henoré Couget.

Vendredi, 25 *Mars* 1853.

RELACHE.

A cause des fêtes religeuses.

Gedrukt te *Batavia*, bij W. BRUI[illegible]